

Táid vit byggja skip, hugsa vit meiri um, hvussu tey stýggja út, heldur enn hvussu tey roynast sum arbeidsplass. Myndin er tilvildarlíg

hava staðið á odda fyri okkara enormu fløgum úti til havs. Tað kann tykjast sum um talan kann hava verið um ein markantan lyndismun.

Meðan kirkju- og urgubyggiararnir funnu saman og ikki bert hava kært seg um, hvussu kirkjan fór at stýggja út móti verðini, men eisini hava skapað eina avvigða heild, so hava hesir, ið hava latið byggja skip, nærum uttan undantak fyri sínum innaru eygum, sæð eina heilt aðra mynd, nevnliga ta narcissistisku: Teir hava sær myndina av sjálvum sær: Heroiskir konstruktørar - staddir umborð - á brúnni - standandi á stýrisborðsveingi, meðan skipið tignarliga glíður søkklaðið og framtungt inn móti bryggjunni, har sóliarnar skína. Á tremur upp undir lunningarnar og eisini tað ikki brúkað økið til arbeidsplass varð tikið til stórru og stórru rúgvur av maltrakteraðum fiski.

Munurin var ein suveren teknologi

Um kappingina ímillum Japan og USA - 80-árunum, ber til í bókini YEN eftir Daniel Burnstein at lesa um, hvat ið tað var, sum var til munar ímillum londini bæði og sum endaði við, at Japan síðst í 80-árunum legði seg langt fram um USA á at kalla øllum økjum. Nei, tað vóru ikki kursmunir og valutaviðurskipti, ið gjørdur seg galdandi. Kappingarførleikin kom av einari suverenari teknologi, betri framleiðslu-hættum og skilagóðari økonomiskari stýring á stjórnarplanum. Talan var um ein annarleiðis og betri struktur. Lætti og meðaltungi idnaðurin í Japan var førur fyri at »levera« innan 60 dagar, meðan USA ikki var ført fyri at lata vørurnar fyrr enn

eftir nærum seks mánaðar eftir umbøn. Meðan brek kundu finnast á millum 8 og 10% á amerikanskum framleiddum vörum, var tilsvarendi talið í Japan niðri á einum prosent. Men høvudsorsøkin var fyrst og fremst munurin í fløgum. Meðan amerikanska vinnulívið árliga gjørdi flögur uppá 2.600 dollars fyri manninn, settu japanar 2,5 ferðir so nógvan pening í nýggja útgævu, umskúlingar og betringar av ymiskum slag. Japan gjørdi í 1977 flögur svarandi til 6.500 dollara/mann/ár.

Eitt lægi fyrirbrigdi

Sum eitt kuriosum og til sammetingar hava vit her í Føroyum nakað, ið teir rópa fløgustuðul. Hesin stuðul er eitt lægið fyrirbrigdi: Penningurin verður brúktur um eitt slag av konserverings-substansi. Hildið verður lív í nøkrum gomlum skipum, ið fungera sum eitt slag av fysiskum panti hjá teim lánistovnum, sum ikki enn hava fingið avskrivað allar snøklar, sum eftir eru í føroyska flotanum eftir skrállid, ið gjørdist sjónligt í 1988. Nógv av hesum skipum, ið fáa henda stuðul, eru oman fyri 30 ár til aldurs, okkurt er eldri, okkurt eitt sindur yngri, okkurt er slett ikki til.

Kappingarførið er eitt ókent fyrirbrigdi

Her í Føroyum kunnu vit tiskil nóg illa tosa við um tilfisk viðurskipti sum kapping, tí hetta er ókent fyrirbrigdi. Vit tosa framhaldandi, so lægið tað kann ljóða, stóðugt um at fáa vinning burtur úr gomlum burturkasti: Burturur einum kapitalapparati, sum stendur í ongum pengum. Harra-gud siga menn: »Skipið stendur nú bert í so og so

fáum krónum, so nú má tað so for ólukkan fara at bera til!« - At vit um somu tíð tosa um eitt kapitalapparat, sum ikki kann nýtast til nakað sum helst, (nettupp tí at tað einki er vert!) - tað fortreingja vit framhaldandi. Tað er sum at sleita vatn á gás, verður roynt at fasthalda kjakið og vísa á, at tað ikki ber til at fáa lønsemi burturúr einum hvørjum skipi, bert tí at hetta ikki longur hevur nakran góðan, men liggur svinabundið við onkra bryggju og tiskil kann fáast fyri lítið og lætt. Tað er einki mark fyri lovpriðsini, ið kann taka seg upp runt eitt tilfisk svinabundið fund: »Tú skuldi sæð motorin - hevur svartu einki gingið, tað er einans at taka og skifta okkurt rørið - okkurt er kanska við koblingini og onkrari pumpu...«

Nýggjasta dømið er akkumuleringin av skuld í blokkvirkinum vesturi í Vágum, har menn nú eru farnir undir at hjálpa krediturinum burturúr teirra dilemma! Í staðin fyri at hava gjørt flögur í røttu teknologiina úti til havs, hava vit sett nakrar milliónir á okkara fíggarlóg ætlaðar til at pjøssa um yvirleðrið á okkara skeivt niðurslitna flota av gomlum tuflum.

Vit byggja einki-hværki skip ella arbeidsplass

Tann flotin, vit liggja og pjøssa um, varð bygdur sum »skip« fyri 30-40 árum síðani. Tað, sum varð bygt afturat hesum flota í 80-90-árunum, hevur eisini í stór- an mun snúð seg um tað visuelt vakra skipið heldur enn um ræsonel ergonomisk røtt og funktionalistisk skip.

Arbeidsplass í orðsins sanna týdningi hevur tað als ikki og ongantíð verið talan um. Skip atfán skip er komið á Vágar enntilíð av nýggjari máling, skínandi í sólglaðmuni, fagurt litt, fógur á at líta. - Tey vóru gul - svørt - blá og reyð.

Tey hava eitt yndisligt spring, vakrar nærum sansligar linjur og kurvar - meðan arbeidsplassið nærum altíð var einans ein hissini amboðsskassi, stóvaður niður í bonkin, nakrir pakkar av seymi, eitt nóða av twine, nakrar slanguklemmur, eitt sløg av gummipakningi. Nøkur bretti surrað uppá brúgvatkinum... tað var alt - og tað er framvegis alt!

Tað er eingin broyting í okkara hugburði í samband við kappingarføri. Sum tað var eftir stríðslok í 1945, so er tað enn í dag. Komnir í 50-árin var tað eydnast okkum at brenna av allar kapitalognirnar hjá teimum stóru handilshúsum suðuri í Suðri. Alt fór í slupp-

irnar, ið vórðu umbygdar fyri himmalin viti hvussu nógv milliónir. Koltrolararnir fóru við sínum stóra parti. Illa komnir av teim skaðum vit við nýggja trolarflotanum hava givið okkum sjálvum, tykist tað sum um tað ikki er orka eftir til so frægt sum at byggja upp. Á øllum fyra, eyðmýktir. útbrendir og bankaðir detta vit um gáttina inn í eina nýggja öld?

At tala um trygd og trivna í einum samfelag, har inn-tøkugrundarlagið byggir á nærum fullkomna tilvild, er ábyrgdarleyst. Fyri teir nógvu er talan um tað bera hykl. Nærri vit koma okkara lóggevarum og fremstu avgerarum, tess meira fær tosið brá av at verða manipul- erandi og -komn upp á ovastu tindar samfeliginsins, tá er talan um bæði hykl og manipulation.

Tíðin fer at vísa, hvussu leikur fer.

J.smith

Søgukvøld í Mettustovu

Mánakvøldið 16. febr. kl. 20 verður søgukvøld í Mettustovu, har Ásla Weihe fer at siga frá ymiskum úr Føroya søgu í seinnu helvt av 18. øld. Fyriresturin eitur: Tíðarmyndir úr Føroyum seinast í 1700-talinum.

Annars nærkast 8. mars, altjóða kvinnudagurin, og vit kunnu tibatvur boða frá, at Berit Ás, kenda norska kvinnustríðskvinnan, hóast alt kemur til Føroya um miðjan mars.

Sunnudagin tann 15. mars skipar KSF, Kvinnufelagssamskipan Føroya, fyri tiltaki í Sjótleikarhúsinum í Havn, og mikukvøldið 18. mars verður fyrilestur í Mettustovu.

Sjálvur kvinnudagurin er tó ikki gloymdur, og ætlanin er at skipa fyri eini kvinnucafey leygar- kvøldið 7. mars og inn í sunnundáttina 8. mars.

Lýst verður nærri við tíð, staði og evnum.

KIA Royn ein av teimum sera vælumtókta KIA bilunum. Fáast nú í enn fleiri útgávum

»BRUTOBILUR TIL NETTOPRÍS« sigur FDM-blaðið.

Pi. D. B. Bilar
J. Broncksgøta 15 · Tlf. 10600

Servostýring - Dupult Air Bags - ABS bremsur - Fjarstýrt centrallás við startsperru - Koyrliðs - Kasett- radio við el-antennu - Just.b. for- lyktir - Lágprofil dekk - Lakeraðir kúfangar - El-Rútar - El-spegl v.m.

**KIA SEPHIA 1.5 GTXi
128.800**

**KIA SEPHIA 1.5SLXi
118.800**

KIA verksmiðjan hevur framleitt bilur í yvir 50 ár og framleiðir yvir 1 millión bilur árliga. - Bilarnir eru framleiddir í samarbeiði við stóran, kenda japanskan bilframleiðara.